

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเรื่องการใช้บทบาทสมมุติเพื่อพัฒนาทักษะการสนทนาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้บทบาทสมมุติ โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการศึกษาดังต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดหนองโก อำเภอชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์ จำนวน 19 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษามี 2 ประเภท ได้แก่

1. แผนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการสนทนาภาษาอังกฤษโดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมุติ จำนวน 15 แผนการเรียนรู้ ซึ่งแบ่งเป็น 5 บริบท บริบทละ 3 แผนการเรียนรู้ แต่ละแผนใช้เวลาในการจัดกิจกรรม 1 ชั่วโมง โดยเนื้อหาสาระเกี่ยวกับ 5 บริบทที่นำมาใช้ คือ 1) School Subjects 2) My Home 3) Family Members 4) The Animals และ 5) My Holidays โดยเนื้อหาและเรื่องราวที่นำมาทำการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนี้อยู่ในหนังสือเรียนวิชาภาษาอังกฤษระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 (ACCESS 1) รายวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐาน ๑31101 ที่มีเนื้อหานำไปใช้สอนได้ในโรงเรียนและตรงตามหลักสูตรแกนกลางกระทรวงศึกษาธิการ ปีพุทธศักราช 2551 ในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้มีองค์ประกอบที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนดังนี้ คือ 1) สาระสำคัญ 2) จุดประสงค์การเรียนรู้ 3) จุดประสงค์ปลายทาง 4) จุดประสงค์นำทาง 5) เนื้อหาสาระ 6) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ 7) กิจกรรมการเรียนการสอน 8) สื่อการเรียนการสอน และ 9) การวัดผลและประเมินผล (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ก)

แผนการจัดการเรียนรู้แต่ละเรื่องนั้น ประกอบด้วยสัดส่วนการเรียนรู้ ดังนี้ ชั่วโมงที่ 1 (คาบที่ 1, 4, 7, 10, และ 13) ผู้ศึกษาทำการสอนคำศัพท์ยากที่ปรากฏในบทสนทนา เพื่อให้ นักเรียนมีความเข้าใจในความหมายของคำศัพท์ต่างๆ ชั่วโมงที่ 2 (คาบที่ 2, 5, 8, 11, และ 14) ผู้ศึกษานำเสนอบทสนทนาให้นักเรียนได้ฝึกออกเสียงและนำไปฝึกพูด ฝึกซ้อมการแสดงเพื่อนำมาแสดงบทบาทสมมุติตามบทบาทที่ได้รับในสัปดาห์ต่อไป ชั่วโมงที่ 3 (คาบที่ 3, 6, 9, 12, และ 15)

ผู้ศึกษาให้นักเรียนออกมาแนะนำเสนอบทบาทที่นักเรียนแต่ละคนได้รับหน้าที่เรียนที่ละคู่ ในระหว่างการแสดงของนักเรียน ครูทำหน้าที่บันทึกการแสดงด้วยวิดีโอ โดยนักเรียนคนอื่นๆมีหน้าที่ชมการแสดงและสังเกตการณ์การแสดงของเพื่อนแต่ละคน

เนื้อหาของบทสนทนาที่ใช้ในการแสดงบทบาทสมมติทั้ง 5 เรื่อง มีดังต่อไปนี้

School Subjects

Sandy: Excuse me, where is the Science lesson?

David: It's in room D. Are you new to the school?

Sandy: Yes, I am. My name's Sandy.

David: My name's David. Nice to meet you, Sandy.

Well, how old are you?

Sandy: I'm twelve, and you?

David: I'm twelve too! Are you in class 2E.

Sandy: Yes, I am.

David: Me too! Let's go to the Science lesson together then!

My Home

Sandy: Hi, Olga. What's your sister's new flat like?

Olga: It's very nice.

Sandy: Really?

Olga: Yes, there's a small living room, a kitchen, a bedroom, and a bathroom.

Sandy: Has it got any furniture?

Olga: Yes, it has. There's a sofa and an armchair in the living room but there isn't a television. And in the bedroom there's a bed and a desk.

Sandy: How about the kitchen? Is there a cooker?

Olga: Yes, there is. There's a fridge and a table too.

Sandy: Sounds great!

Family Members

Steve: The weather is gorgeous.

Janet: Yes, it is.

Steve: Hey, look at the girl over there. Who is she?

Janet: The one with the fair hair?

Steve: Yes. What's her name?

Janet: Laura. She's Bill's sister.

Steve: She's very beautiful. How old is she?

Janet: She's sixteen.

Steve: What's she like?

Janet: She's very funny. Come and meet her.

The Animals

Tony: Do you have any pet?

Jenny: Yes, I have a big dog.

Tony: What kind of dog is it?

Jenny: It's an Alsatian. Do you have any pet at your house?

Tony: Yes, I have two cats. They are Siamese cats.

What tricks can your dog do?

Jenny: It can sit, shake hand, roll over and play dead.

Tony: Oh! That's great.

My Holidays

Bill: Good morning, Lucy.

Lucy: Good morning, Bill. Where are Tony and Steve?

Bill: They're sailing with their father.

Why don't you join me for breakfast?

Lucy: Yes, sure! What are you doing today?

Bill: Well, I'm going scuba diving with my dad this morning.

Do you want to come with us?

Lucy: I'm sorry, I can't. I'm going jet skiing. Then I'm going swimming with my parents this afternoon. Why don't you join us after scuba diving?

Bill: Sure! Why not?

2. แบบให้คะแนนการแสดงกิจกรรมบทบาทสมมุติ โดยมีคะแนน เต็ม 20 คะแนน เกณฑ์ที่ใช้ในการให้คะแนนมีจำนวน 4 หัวข้อ หัวข้อละ 5 คะแนน หัวข้อแรกที่ใช้ประเมินคือ การออกเสียง (Pronunciation) หัวข้อที่สองคือ การสื่อความหมาย (Meaningfulness) หัวข้อที่สามคือ ความสามารถในการแก้ปัญหา (Problem-Solving Strategies) หัวข้อที่สี่คือความคล่องในการใช้ภาษา (Fluency) รายละเอียดของการให้คะแนนดูได้ที่ภาคผนวก ค

จากนั้นนำคะแนนที่ได้ของกลุ่มตัวอย่างมาหาค่าความสามารถที่มีคะแนนเต็ม 20 คะแนน ในแต่ละบริบททั้ง 5 บริบท โดยปรับเกณฑ์ในการแบ่งระดับความสามารถมาจาก (Bartz & Finocchiaro, 1979 อ้างอิงใน จัตุรแก้ว เกาวิเศษ, 2551, หน้า 42,) กล่าวถึงการให้คะแนนการสนทนาภาษาอังกฤษ ดังต่อไปนี้

คะแนนรวม (เต็ม 20 คะแนน)	ระดับความสามารถ
0 – 9.80 (0-49%)	ต้องปรับปรุง
9.81 – 11.80 (50-59%)	อ่อน
11.81 – 13.80 (60-69%)	พอใช้
13.81 – 15.80 (70-79%)	ดี
15.81 – 17.80 (80-89%)	ดีมาก
17.81 – 20 (90-100%)	ดีเยี่ยม

รายละเอียดในการให้คะแนนการแสดงบทบาทสมมุติและการอธิบายเกณฑ์การให้คะแนนในระดับต่างๆ เพื่อความเข้าใจความหมายของระดับในการให้คะแนน ผู้วิจัยได้นำเสนอไว้ในตาราง โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตาราง 1 เกณฑ์การให้คะแนนในการแสดงบทบาทสมมติ

ที่	หัวข้อที่ใช้ประเมิน	ระดับ คะแนน	ความหมาย
1	การออกเสียง (Pronunciation)	5	ออกเสียงคำ พยัญชนะ สระ เน้นคำหนักเบา และเสียงสูงต่ำให้ผู้ฟังเข้าใจได้อย่างชัดเจน
		4	พูดโดยมีภาษาแม่ปะปน แต่ก็สามารถเข้าใจได้
		3	มีการออกเสียงคำ สระ พยัญชนะผิดอยู่มาก
		2	ออกเสียงได้แต่ยากต่อการทำความเข้าใจ
		1	ออกเสียงคำต่างๆแทบไม่ได้เลย
2	การสื่อความ (Meaningfulness)	5	ใช้คำศัพท์หรือประสบการณ์ที่เคยเรียนมาช่วยในการพูด รู้จักประยุกต์ใช้สำนวนต่างๆในการสนทนา
		4	สามารถใช้คำศัพท์หรือสำนวนต่างๆได้ในระดับพอใช้
		3	สามารถใช้คำศัพท์ง่ายๆได้ในวงจำกัด ความรู้เกี่ยวกับคำศัพท์โดยเฉลี่ยประมาณ 200 คำ
		2	ใช้คำศัพท์ค่อนข้างจำกัด รู้คำศัพท์น้อยมาก
		1	ได้ตอบไม่ได้ ไม่สามารถนึกคำศัพท์ง่ายๆมาใช้ได้ตอบบทสนทนาได้
3	วิธีการแก้ไขปัญหา (Problem-Solving Strategies)	5	มีความกระตือรือร้นที่จะพูดให้ผู้ฟังเข้าใจ สามารถแสดงกริยาท่าทางประกอบการพูดได้เหมาะสม
		4	มีความพยายามอย่างมากที่จะทำให้ผู้ฟังเข้าใจ มีการใช้ท่าทางประกอบเพื่อเพิ่มความเข้าใจมากขึ้น
		3	ใช้ความพยายามให้ผู้ฟังเข้าใจ พยายามพูด พยายามใช้ท่าทางประกอบ
		2	ใช้ความพยายามในการพูดแต่ไม่มากนัก ใช้ท่าทางประกอบการพูดน้อย
		1	ใช้ความพยายามที่จะสื่อสารให้ผู้อื่นเข้าใจน้อย ไม่แสดงท่าทางประกอบ นึกบทสนทนาไม่ออก
4	ความคล่องในการ ใช้ภาษา (Fluency)	5	พูดได้อย่างคล่องแคล่ว ถูกต้อง อาจมีหยุดคิดบ้างแต่ไม่นานเกินไป พูดเป็นธรรมชาติ
		4	มีการหยุดเว้นช่วงในการพูดบ้าง แต่ผู้ฟังสามารถเข้าใจสิ่งที่พูดได้ชัดเจน
		3	สามารถพูดต่อเนื่องได้พอใช้ มีช่วงติดขัดบ้าง แต่ยังสามารถสื่อสารได้
		2	มีการหยุดเว้นช่วงในการพูดบ่อยมาก หยุดคิดนาน แต่พอสื่อสารได้บ้าง
		1	แทบจะพูดไม่ได้เลย พูดตะกุกตะกัก ไม่สามารถสื่อสารให้ผู้ฟังเข้าใจได้
คะแนนรวม		20	-

ตาราง 2 เกณฑ์และระดับความสามารถในการสนทนาโดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมุติ

ระดับ	เกณฑ์การวัดความสามารถในการสนทนา	คะแนน
1	ต้องปรับปรุง- ในระดับนี้นักเรียนยังใช้คำศัพท์ไม่เหมาะสมในการสนทนา การออกเสียงคำศัพท์และการขึ้น - ลงของเสียงในประโยคยังไม่ถูกต้อง พูดติดขัดระหว่างสนทนาและยืนนิ่งเฉยไม่แสดงท่าทางประกอบ ไม่สบตาคู่สนทนาไม่เตรียมพร้อมทางการแสดง และไม่มีปฏิสัมพันธ์กับคู่สนทนา	0 – 9.80
2	อ่อน- ในระดับนี้นักเรียนยังใช้คำศัพท์ในวงจำกัด มีปัญหาในการออกเสียง คำศัพท์ การขึ้น - ลงของเสียงไม่สัมพันธ์กับประโยคที่สื่อ ใช้คำซ้ำ ข้อมูลที่สื่อสารไม่ลื่นไหล ไม่สัมพันธ์กับเรื่องที่กำหนดให้ แต่สื่อสารให้ผู้ฟังพอเข้าใจได้ไม่กล้าแสดงออก การเตรียมความพร้อมในการสนทนายังไม่ดีพอ มีการปฏิสัมพันธ์กับคู่สนทนาน้อย	9.81 – 11.80
3	พอใช้- ในระดับนี้นักเรียนเลือกใช้คำได้เหมาะสมพอใช้ สามารถออกเสียงคำได้ดีพอควร แต่ประโยคที่พูดยังไม่ลื่นไหลนัก มีการเตรียมตัวในการสนทนา ออกเสียงคำผิดบ้างแต่ก็ยังทำให้ผู้ฟังเข้าใจได้ พยายามใช้ท่าทางประกอบเพื่อมีปฏิสัมพันธ์กับคู่สนทนาแต่ไม่มากนัก	11.81 – 13.80
4	ดี- ในระดับนี้นักเรียนเลือกใช้คำได้เหมาะสมกับบทสนทนา ออกเสียงคำศัพท์ได้ถูกต้อง การขึ้น - ลงของเสียงถูกต้อง ในโครงสร้างประโยคที่ซับซ้อนมีความผิดพลาดบ้างพอควร มีความมั่นใจในการพูด ใช้ท่าทางประกอบการสนทนาและพยายามอธิบายให้คู่สนทนาและคนที่ฟังอยู่เข้าใจได้ มีการเตรียมตัวในการแสดงบทบาทมาดี และมีการปฏิสัมพันธ์กันของคู่สนทนา	13.81 – 15.80
5	ดีมาก- ในระดับนี้นักเรียนเลือกใช้คำได้ถูกต้องเหมาะสมกับบทสนทนาออกเสียงคำศัพท์ได้ถูกต้องและเหมาะสม การขึ้น - ลงของเสียงถูกต้องพูดได้ตอบได้ดี การสนทนายาวรื่น ใช้ท่าทางประกอบได้ดี การเตรียมตัวมาแสดงดีมาก มีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างคู่สนทนาดีมาก	15.81 – 17.80
6	ดีเยี่ยม- ในระดับนี้นักเรียนเลือกใช้คำได้ถูกต้องกับบทสนทนา สามารถออกเสียงคำศัพท์ได้ถูกต้องและเหมาะสมมากที่สุด มีความมั่นใจในการพูดและแสดงท่าทางประกอบการสนทนาได้ดีเยี่ยม เตรียมตัวแสดงมาดีมาก	17.81 – 20

การหาคุณภาพเครื่องมือ

เพื่อให้การหาผลสัมฤทธิ์ของการใช้บทบาทสมมุติของกลุ่มตัวอย่างเป็นไปอย่างถูกต้องตามหลักการทางการศึกษา ผู้ศึกษามีขั้นตอนการหาคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้ (รายละเอียดในการให้คะแนนได้จากภาคผนวก ค)

1. นำแผนการจัดการเรียนรู้เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 2 คน เพื่อรับการประเมินประสิทธิภาพแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แบบตรวจสอบคุณภาพแบบมาตราส่วนประมาณค่า คำตอบของผู้เชี่ยวชาญมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

คุณภาพระดับดีมาก	ให้คะแนนเป็น	5
คุณภาพระดับดี	ให้คะแนนเป็น	4
คุณภาพระดับพอใช้	ให้คะแนนเป็น	3
คุณภาพระดับควรปรับปรุง	ให้คะแนนเป็น	2
คุณภาพระดับไม่ผ่านเกณฑ์ประเมิน	ให้คะแนนเป็น	1

นำคะแนนที่ได้จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 2 คนมาหาค่าความเชื่อมั่นของแผนการจัดการเรียนรู้และแปลความหมายค่าเฉลี่ยน้ำหนักคะแนน แบ่งเป็น 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2535, หน้า 100) ดังนี้คือ

ค่าเฉลี่ย	4.51 – 5.00	หมายถึง	มีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	3.51 – 4.50	หมายถึง	มีคุณภาพอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย	2.51 – 3.50	หมายถึง	มีคุณภาพอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.51 – 2.50	หมายถึง	มีคุณภาพอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย	1.00 – 1.50	หมายถึง	มีคุณภาพอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ค่าเฉลี่ยของคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้ในครั้งนี้เท่ากับ 4.30 ซึ่งมีคุณภาพอยู่ในระดับมาก ถือว่านำไปใช้จัดการเรียนการสอนได้ (รายละเอียดดูได้จากภาคผนวก ข)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยดำเนินการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ 15 แผนการเรียนรู้แก่กลุ่มตัวอย่าง ตั้งแต่เดือนมกราคม ถึงเดือน มีนาคม พ.ศ. 2554 โดยผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการบันทึกวิดีโอการแสดง บทบาทสมมุติภาษาอังกฤษของกลุ่มตัวอย่างทุกคนในคาบที่ 3 ของแต่ละแผนการเรียนรู้
2. ผู้วิจัยนำวิดีโอพร้อมแบบประเมินไปให้ผู้เชี่ยวชาญชาวต่างประเทศจำนวน 2 คนทำการ ประเมินความสามารถของกลุ่มตัวอย่างทุกคน ดังนั้นสมาชิกในกลุ่มตัวอย่าง 1 คนจะได้รับการ ประเมินความสามารถ 5 ครั้ง ตามบริบททั้ง 5 บริบท

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์หาผลสัมฤทธิ์ของการใช้บทบาทสมมุติเพื่อพัฒนาทักษะการสนทนา ภาษาอังกฤษได้จากการหาค่าเฉลี่ย (mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และค่าที (t-test) แบบ Dependent ของผลคะแนนในการแสดงครั้งที่ 1 และครั้งที่ 5
2. วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ในการให้คะแนนของผู้เชี่ยวชาญชาวต่างประเทศ 2 คน (Inter-rater Reliability) ได้จากการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าสหสัมพันธ์ (Correlation) การหาความสัมพันธ์ในการให้คะแนนระหว่างผู้เชี่ยวชาญ (Inter-rater Reliability) ใช้ค่า สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Correlation) (พิสนุ พองศรี, 2552, หน้า 160) คำนวณจากสูตร

$$r = \frac{n \sum XY - \sum X \sum Y}{\sqrt{[n \sum X^2 - (\sum X)^2][n \sum Y^2 - (\sum Y)^2]}}$$

- เมื่อ
- $\sum X$ แทน ผลรวมของข้อมูลที่วัดได้จากตัวแปรตัวที่ 1 (X)
 - $\sum Y$ แทน ผลรวมของข้อมูลที่วัดได้จากตัวแปรตัวที่ 2 (Y)
 - $\sum XY$ แทน ผลรวมของผลคูณระหว่างข้อมูลตัวแปรที่ 1 และ 2
 - $\sum X^2$ แทน ผลรวมของกำลังสองของข้อมูลที่วัดได้จากตัวแปรตัวที่ 1
 - $\sum Y^2$ แทน ผลรวมของกำลังสองของข้อมูลที่วัดได้จากตัวแปรตัวที่ 2
 - N แทน จำนวนของกลุ่มตัวอย่าง

สำหรับการพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ โดยทั่วไปใช้เกณฑ์ดังนี้ (Hinkle, 1998, p.118)

ค่า r	ระดับของความสัมพันธ์
.90 - 1.00	มีความสัมพันธ์กันสูงมาก
.70 - .90	มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง
.50 - .70	มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง
.30 - .50	มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ
.00 - .30	มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำมาก

3. วิเคราะห์คะแนนจากการแสดงบทบาทสมมุติของนักเรียนโดยการหาค่าทางสถิติเพื่อดูพัฒนาการของการแสดงบทบาทสมมุติในครั้งที่ 1 และครั้งที่ 5 ตามสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

3.1 หาค่าเฉลี่ย (Mean) (พิสนุ ฟองศรี, 2552, หน้า 154) คำนวณจากสูตร

$$\bar{x} = \frac{\sum x}{N}$$

เมื่อ	\bar{x}	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง
	$\sum x$	แทน	ผลรวมของข้อมูลทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนข้อมูลทั้งหมด

3.2 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) (พิสนุ ฟองศรี, 2552, หน้า 157) คำนวณจากสูตร

$$S.D. = \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ	S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน
	X	แทน	คะแนนของนักเรียนแต่ละคน
	N	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	Σ	แทน	ผลรวม

3.3 การหาค่า t-test (Dependent Samples) คำนวณจากสูตรสูตร ดังนี้
(บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 112)

$$t = \frac{\Sigma D}{\frac{\sqrt{n \Sigma D^2 - (\Sigma D)^2}}{n-1}}$$

$$df = n - 1$$

เมื่อ	t แทน	ค่าสถิติที่จะใช้เปรียบเทียบกับค่าวิกฤตเพื่อทราบความมีนัยสำคัญ
	D แทน	ผลต่างของคะแนนก่อนและหลังการทดลอง
	N แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
	df แทน	ชั้นแห่งความอิสระ
	ΣD แทน	ผลต่างระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนรวมกัน
	ΣD^2 แทน	ผลต่างระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนแต่ละคน

ยกกำลังสอง

3.4 การหาค่า ร้อยละ (Percentage) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 152)
คำนวณจากสูตร

$$p = \frac{f}{N} \times 100$$

เมื่อ	P	แทน	ค่าร้อยละ
	f	แทน	ตัวเลขที่ต้องการเปรียบเทียบ
	N	แทน	จำนวนเต็ม

ค่าร้อยละจะแสดงความหมายของค่าและสามารถนำค่าที่ได้ไปเปรียบเทียบได้